БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ТЎРТИНЧИ ЙИЛИ АРАФАСИДА

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

15 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 242 (3980).

14 ДЕКАБРЬ ШАНБА 1968 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

Оққўрғон районидаги «Москва» колхозининг Шомил Кибаров бошлиқ 4-бригадаси далаларида шу кунларда шудгорлаш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Тракторчи Геннадий Видренко ва плугатор Бигу Ойдинов ҳар куни ер ҳайдаш топширигини ошириб бажармоқдалар. Суратда: шудгорлаш пайти.

А. Абалян фотоси.

ҚУВОНЧЛИ ЯКУНЛАР, УЛКАН РЕЖАЛАР

Еттинчи чақириқ СССР Олий Советининг бешинчи сессияси ўз ишини тугатди

Ўн учинчи декабрь эрталаб соат ўнда катта Кремль саройида СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг қўшма мажлиси бўлди. **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, В. В. Шчербицкий, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев** ўртоқларни мажлис аҳли самимий кутиб олади.

Мажлислар залининг балконида — жуда кўп меҳмонлар, ложаларда — совет ва чет эл мухбирлари ўтиришибди.

Мажлисда СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси **Ю. И. Палецкис** раислик қилди.

СССР ва иттифоқдош республикаларнинг ер тўғрисидаги қонун асослари лойиҳаси тўғрисида Иттифоқ Совети Қишлоқ хўжалик комиссиясининг раиси депутат **Ф. А. Сурганов** доклад қилди.

Шу масала юзасидан бошланган музокарада депутатлардан Украина ССР қишлоқ хўжалик министри **П. Е. Дорошенко,** Олмаота область Илийск районидаги Мичурин номли колхоз раиси **К. Абдуқулов,** Гродно район Совети ижроия комитетининг раиси **А. И. Белякова,** В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик Фанлари академиясининг президенти **П. П. Лобанов,** Ростов областидаги «Рассвет» колхозининг раиси **Б. И. Кучма,** Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **Н. М. Матчонов,** Бутуниттифоқ чой ва субтропик ўсимликлар илмий-тадқиқот институти тупроқ агрономияси бўлимининг мудири **М. К. Дараселия** ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Танаффусдан сўнг кун тартибининг биринчи масаласи бўйича СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госпланининг раиси, депутат **Н. К. Байбаков** якунловчи нутқ сўзлади.

Шундан сўнг СССР Молия министри, депутат **В. Ф. Гарбузов** ҳам якунловчи нутқ сўзлади.

Кун тартибининг учинчи моддаси бўйича депутат **Ф. А. Сурганов** якунловчи нутқ сўзлади.

Кун тартибининг тўртинчи моддаси бўйича СССР Олий Совети Президиумининг секретари, депутат **М. П. Георгадзе** доклад қилди.

СССР Олий Совети СССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлади ва тегишли қонунлар ҳамда қарорлар қабул қилди.

Сессия кун тартибидаги масалалар шу билан якунланди. Еттинчи чақириқ СССР Олий Советининг бешинчи сессияси ўз ишини тугатди. (ТАСС).

ХОТИН-ҚИЗЛАР СЕМИНАРИ

Яқинда область шаҳар ва районлари, колхозлари, совхозлари ва саноат корхоналари хотин-қизлар советлари раисларининг икки кунлик семинари бўлиб ўтди.

Семинарда область партия комитетининг секретари Ҳ. Р. Мусахонова «В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик муносабати билан область хотин-қизлар советининг вазифалари», тарих фанлари доктори Р. Х. Аминова «Октябрь ва Шарқ хотин-қизлари» тўғрисида доклад қилдилар.

Семинарда ўзаро тажриба алмашилди. Жумладан, Чирчиқ шаҳар хотин-қизлар Советининг раиси А. Н. Нестеренко, «Назарбек» совхозидаги хотин-қизлар университетининг ректори Н. Жалилова, Октябрь райони хотин-қизлар советининг раиси М. Одилова, Бўка райони хотин-қизлар советининг раиси К. Ғафурова, Оҳангарондан М. Сушко, Бекобод шаҳридан В. Давидова каби ўртоқлар сўзга чиқиб, аёлларнинг маданий дам олишларини ташкил этиш, турар жойларда улар ўртасида иш олиб бориш, хотин-қизларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни ҳар жиҳатдан яхшилаш ва бошқа масалалар ҳақида гапирдилар.

Область партия комитети лекторлар группасининг бошлиғи Т. Салоҳиддинов семинар қатнашчиларига халқаро аҳвол тўғрисида сўзлаб берди.

Семинарга область хотин-қизлар Советининг раиси С. Раҳматхўжаева якун ясади ва Бутуниттифоқ хотин-қизлар конгресси ва унга тайёргарлик кўриш соҳасида хотин-қизлар Советларининг вазифалари тўғрисида гапирди.

Семинар қатнашчилари Алишер Навоий номли музейга экскурсия қилдилар, доҳиймиз В. И. Лениннинг ҳаёти ҳамда революцион фаолиятига бағишланган фильмларни томоша қилдилар.

Х. СОДИҚЖОНОВА.

КАСБГА МЕҲР

Икки ҳамқишлоқ Абилжон ва Сотволди ёшликданоқ бинокорлик касбига меҳр қўйишган эди. Фарғонадаги ҳунар-техника билим юртининг сувоқчилик бўлимини муваффақиятли тамомлаб, комсомол йўлланмаси билан пойтахтга келишганда 159-трестнинг 53-қурилиш бошқармаси коллективи уларни ўз бағрига олди.

Ҳозир бу меҳнатсеварлар Н. Азизов бошлиқ участканинг Исроил ака Исмоилов сардорлик қилаётган сувоқчилар бригадаси аъзолари билан биргаликда янги Тошкентни бунёд этишяпти. Улар Высоковольт массивида Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг қўшимча 730 ўринли биноси қурилишида жонбозлик кўрсатиб ишлашди. Бу ҳақда бригадир илиқ гаплар айтди:

— Сотволди Хусанов билан Абилжон Абдурасуловлар ишидан беҳад миннатдорман. Кунлик нормаларини 120-140 процентдан кам бажаришмайди. Коллективимиз ўртасида ҳам ҳурматга эга.

Дарҳақиқат, шундай. Сотволди билан Абилжон қайси объект қурилишида бўлмасин, фидокорона меҳнат қилишади. Ёш бинокорлар шу кунларда доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги юбилейига ўз кичик совғаларини тайёрлаш учун ғайратга-ғайрат қўшиб ишламоқдалар.

С. ҚЎЧҚОРОВ.

Р. Вострикова ва Н. Дерюшова ўртоқлар Олмалиқ олтингугурт кислотаси ишлаб чиқаришнинг илғор ишчиларидан ҳисобланишади. Улар В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб нормаларини доим ошиғи билан адо этишяпти. Суратда: Р. Вострикова ва Н. Дерюшова ўртоқлар.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ХУЛОСА ВА ТАДБИРЛАР

Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли колхоз аъзолари аввал баҳорда катта ниятни дилга жо қилиб, далага отланган эдилар., Шу катта ниятларига эришиш учун улар озмунча тер тўкмадилар. Рўй берган қийинчиликлар билан бетма-бет олишдилар. 1250 гектар ерга экилган чигитни ундириб олиш, кўчатларни тўла сақлаб қолиш учун астойдил курашдилар.

Лекин, пировардида маррага етолмай армонда қолдилар. Планни тўлдиришга 60 тонна пахта етмай қолди. Эм Иннокентий бошлиқ бригадада план 99,7 процент, Абдишукур Ҳасанов, Ўрол Тобилдинов бошлиқ звеноларда эса план 99 дан нари ўтмади. Колхоздаги 26 звенодан 15 таси маррага етган ва ундан ошган бўлса 11 таси йўлда қолиб кетди.

—Чамамда теримдан олдин даладаги ҳосилимизнинг чўғи яхши, планни ошириб бажарадигандай кўринган эди, пировардида доғда қолдик, — дейди Абдишукур Ҳасанов.

Планни бажармаган бошқа звено бошлиқлари ҳам шу хилда афсусланиб гапирадилар.

Тумас Айтбеков, Усмонқул Маматқулов, Жуман Отабоев, Болта Хўжаисматовлар бошлиқ звено, Цой Андрей, Олтмиш Бижановлар раҳбарлик қилган бригадалар планни бажарган бўлсалар ҳам кўнгиллари тўлмай, афсусланиб юриптилар.

Юсуп Музаффаров бошлиқ звено аъзолари бу йил ҳам ёмон ишламадилар. Бу звенода ҳар гектар ердан 23,8 ўрнига 30 центнердан ҳосил кўтарилди.

План бажарган бўлсак ҳам ўзимизга татимади. Чунки колхозимизда 11 звенода план бажарилмади. Бу бизни ҳам афсуслантирди. Ҳамма баравар маррага етиб қувончларга-қувонч қўшилгандан яхши нарса йўқ экан. Бошқаларнинг боши эгилиб турганда сен қандай кулиб қувона оласан? — дейди Музаффаров.

Хуллас, колхозда 60 тонна пахта етмай, план бажарилмай қолиши ҳаммага баравар армон бўлди.

Лим Индигар, Туме Айтбеков, Пак Александр, Юсуп Музаффаров, Байрам Қорамузов сингари механизаторлар 70—90 тоннадан пахта тердилар, 34 азамат машина бункерларидан 1872 тонналик хирмон бунёд этган бўлсаларда, бу соҳада ҳам бултурги даражадагича бўлмади.

Мана биз колхоз раиси Икром Исоқжонов, партия ташкилотининг секретари Ли Ю. В., звено бошлиғи Юсуп Музаффаров ва бошқа ўртоқлар билан бу йилги ишлар ҳақида суҳбатлашиб ўтирибмиз.

— Кўкламда, кузда шароит жуда мураккаб бўлди, — деди колхоз раиси гап бошлаб, — терим олдидан далаларни кўриб кўзларимиз қувонди. Кўчат ҳам, кўсак ҳам йилдагидан мўл эди. Бунга қараб ўша вақтда ўзимизга ортиқча баҳо берган эканмиз, шекилла. Кўсакларнинг мағзи қандай эканлигига назар ташламаган, бу йил ўсимлик етарли даражада, иссиқлик ололмаганини ҳисобга олиб нималар қилишни чамалаб кўрмаган эканмиз.

ЙИЛИМИЗ ТЎҒРИСИДА МУЛОҲАЗАЛАР

Шунга қараб, ишни уюштириш тўғрисида бош қотирмабмиз. Чунки кўсак йилдагидан кўп бўлса ҳам, аммо унинг, йилдагидан чигити кам экан. Бор чигитларнинг бир қисми пучроқ эди. Мана шунга ўхшаган томонларни тўғри ҳисобга олиб ишни ўша кезлардаги талабга қараб уюштирган, теримни ёғин-сочинга қолдирмай тезроқ териб олиш учун отни қамчилаган қўшни колхозлар планни бажардилар. Бизда эса иш чўзилиб кетди. Ёғингарчиликка қолдик. Энди бу гапларни айтган билан фойда йўқ. Ҳамма гап шу аччиқ сабоқлардан тўғри хулоса чиқаришда, бу йилги қарзимизни янаги йилда тўлайдиган даражада қилиб ишни уюштиришимизда қолган.

Ҳозир колхозда диққат-эътибор келгуси йил мўл ҳосили учун тайёрлик ишларини кучайтиришга қаратилган. Шу кунларда далаларда 16 та ҳайдов, трактори ишлаб турипти. Механизаторлар ерларни 30 сантиметр чуқурликда сифатли шудгор қилиш учун курашмоқдалар. Айниқса, бу ишда Умар Алимов, Тошкент Толипов, Қўзи Рўзиев, Пак Александр, Қўрол Боймуродов сингари механизаторлар намунали меҳнат қилмоқдалар. Шудгор қилишда қатнашаётган механик-ҳайдовчиларга колхоз правленияси қулай маиший шароит яратиб берган. Улар иш кийимлари ва иссиқ овқат билан таъминланган.

Шу кунгача самолет билан 350 гектар ерга шудгордан олдин суперфосфат солинди. Ҳаммаси бўлиб минг гектар ер шудгордан чиқарилди. Келгуси йил мўл ҳосили учун зарур тадбирлардан бири маҳаллий ва минерал ўғитларни жамғаришдир. Ҳозиргача 3000 тонна гўнг компос қилиб қуйилди. 482 тонна азотли, 450 тонна суперфосфат ва калий сингари минерал ўғит ташиб олинди.

Айни кунларда ер шароитини яхшилаш, тўла гектар учун кураш тадбирлари олиб борилаётгани диққатга сазовор. Масалан, 6-бригаданинг катта картаси ўртасида 6 туп, 4-бригаданинг ери ўртасида бир неча тут дарахтлари бор эди. Булар тракторларнинг нормал ишламаслигига, тут атрофидаги ерларнинг бўш ётишига сабаб бўларди. Бу дарахтлар кўчирилиб ернинг четига ўтқазилди. 7, 8 ва 9-бригадаларнинг ерлари ўртасидан ўтиб талай ерни эгаллаб ётадиган эски ариқлар текислаб ташланди.

Бундан ташқари, 4-бригададаги ернинг қоқ ўртасидан бир неча хонадон турадиган эски қишлоқ аҳолиси колхоз марказига кўчирилди. Бу ердаги тепаликлар текисланиб карталаб йириклаштирилди. Айрим сув қўллаб қоладиган ерлар грейдерлар билан текисланиб, нормал ҳолга келтирилди.

— Булар, ишимизнинг бошланиши, — деди раис — ҳали амалга ошириш лозим бўлган ишларимиз кўп. Масалан, техника ремонти, ирригация тармоқларини тартибга солиш соҳасида анча ишлар қилиниши керак.

Ленин номли колхоз аъзолари ўтган йилги ишларидан ана шундай якун, хулосалар чиқариб қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

ШОЛИ МЎЛ БЎЛДИ

Мўл ҳосил иштиёқида йил бошидан буён фидокорлик кўрсатиб меҳнат қилиб келаётган Оққўрғон районидаги илғор хўжаликларнинг шоликорлари йиллик планларини анча ортиғи билан бажаришга муваффақ бўлдилар.

Ленин номли колхоз деҳқонлари эл дастурхонига пландаги 1570 центнер ўрнига 2290 центнер шоли етказиб бериб, йиллик топшириқни қарийб 1,5 ҳисса ортиғи билан адо этдилар.

Райондаги Димитров номли, «Ленинград», Киров номли, «Заря коммунизма» колхозларининг шоликорлари ҳам баракали хирмон кўтариб, йиллик планларини 130—155 процент қилиб бажардилар.

Ғ. ТОЖИБОЕВ,
Х. АҲМЕДОВ.

РЕЗЕРВЛАРНИ ИШГА СОЛАМИЗ

Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялашга катта эътибор бермоқда. Корхоналаримизда йилдан-йилга деҳқонга қўл келувчи турли хил машиналар ишлаб чиқармоқда.

Заводимизда ҳам ҳар йили минглаб тракторлар тайёрланади. Улар дала меҳнаткашларининг мушкулини осон қилмоқда. Корхонамиз маркаси билан чиққан бундай тракторлар қулайлиги жиҳатидан ажралиб туради. Улардан чигит экишдан тортиб то ҳосилни йиғиб-териб олишгача фойдаланилади. Пахта ташиш ва далаларда турли ишларни бажаришда ҳам ишлатиш мумкин.

Биз колхоз ва совхозларни ана шундай универсал тракторлар билан таъминлаш, қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялашга ўз ҳиссамизни қўшаётганимиз билан фахрланамиз. Шу йилнинг ўзида бизда ишланган жами 142 минг трактор бепоён далалар томон йўл олади.

КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган октябрь Пленумида қишлоқ хўжалигини бундан буён ҳам замонавий техника билан таъминлаш, колхоз ва совхозларни янги техника асосида қайта қуроллантириш ҳақида муфассал тўхталиб ўтилди. Қарорда шундай деб таъкидланади: «Комплекс механизациялаштириш учун қишлоқ хўжалигининг техникага бўлган эҳтиёжларини қондириш мақсадида... мавжуд заводларни кенг кўламда реконструкция қилиш ва янги заводларни қуриш, шунингдек машина ускуналарни, технологик процессларни такомиллаштириш, машинасозликнинг бу соҳаларида ишлаб чиқариш ва меҳнатни яхши уюштириш зарур деб ҳисоблансин. Янги, мукаммалроқ қишлоқ хўжалик техника конструкциясини яхшилаш, уларни вужудга келтириш ва ишлаб чиқаришни ўзлаштириш муддатларини қисқартириш чоралари амалга оширилсин...».

Кўриниб турибдики, Пленумдан кейин корхонамиз коллективи олдида ҳам бир қатор муҳим вазифалар пайдо бўлди.

Қишлоқ хўжалиги учун кўплаб машиналар тайёрлаб бериш мақсадида янги тадбирлар ишлаб чиқдик. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни кўпайтириш тўғрисида»ги қарорида корхонамизда ҳам қўшимча қурилиш ишлари олиб бориш қайд қилинади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ОКТЯБРЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Корхонамиз коллективи олдида турган вазифаларнинг энг муҳими пахта териш агрегатларини кўп қувватли тракторлар билан таъминлашдир. Шу вақтгача биз «Ташсельмаш» заводи ишлаб чиқараётган икки қаторли пахта териш машиналари учун тракторлар тайёрлар эдик.

Бу йил эса жаҳонда энг унумдор «Ўзбекистон» маркали пахта териш машинаси ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Янги агрегат пахтани ўз вақтида тез ва соз териб олиш имконини беради. Бу, албатта, катта хирмон кўтаришнинг асосий омилларидан биридир.

«Ўзбекистон» маркали терим машинасини кўплаб ишлаб чиқариш бизнинг корхонамизга ҳам кўп даражада боғлиқ. Шунинг учун биз «Т—28 Х—4» маркали қудратли тракторларни кўплаб ишлаб чиқариш мақсадида барча ички резервларни ишга солмоқдамиз. Йиллик планда бу йил 22 мингта пахта териш машинаси учун трактор ишлаб чиқариш белгиланган бўлса, шундан 1850 таси «Ўзбекистон» учундир. Келаси йил эса деярлик ҳамма тракторлар янги тўрт қаторли терим машинаси учун мўлжалланган бўлади.

Заводимиз коллективи «Ташсельмаш» корхонаси учун янги хил деталларни тайёрлаб беришни ҳам ўз устига олмоқда. 1969 йилдан бошлаб кўп қувватли машиналар учун олти хил редукторлар тайёрлаб берамиз.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорида заводимизда қўшимча ишлаб чиқариш бинолари қуриш лозимлиги алоҳида таъкидлаб ўтилган.

Бизда тишли ғилдираклар тайёрлаш цехи кенгайтирилади. Қўшимча бино битгач, шестернялар ҳам бизнинг корхонамизда тайёрланади. Беш йилликнинг учинчи йилида 300 минг дона тишли ғилдираклар тайёрлаган бўлсак, келгуси йили камида 1,2 миллион дона шестерня ишлаб чиқарамиз.

Ҳозир эса янги бинони қуриб битказилишини кутмай, асосий эътиборни ички имкониятлардан тўла фойдаланиш ва замонавий техникани ишлаб чиқаришга тезкорлик билан жорий этишга қаратиляпти. Мамлакатимиздаги станоксозлик заводларининг маҳсулотлари билан танишиб, энг унумли ва шароитимизга мос келадиган станоклар танлашга киришдик. Цехни унумдор станоклар билан қайта қуроллантиришни мақсадга мувофиқ деб топдик. Бунинг учун кераклй корхоналарга буюртмалар бераяпмиз.

Замонавий техникага катта умид боғланмоқда. Шу вақтгача ҳар бир шестерняни қайта ишлашга ўрта ҳисобда 35 минут кетар эди. Кўпқувватли янги станок эса фақат 10—12 минут сарфламоқда. Вақт тежаляпти. Бундан ташқари, қўл кучига деярлик ҳожат қолмаяпти.

Партиямиз XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитети октябрь Пленумининг қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаш ҳақидаги кўрсатмаларини амалга ошириш учун курашни бундан буён ҳам давом эттирамиз.

А. ШУКРУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон трактор-йиғув заводининг инженери.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА 13 ДЕКАБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Калинин	0,5	94,9
Юқори Чирчиқ	0,9	85,5
Оржоникидзе	—	75,9
Ўрта Чирчиқ	5,6	71,6
Оққўрғон	1,2	57,2
Янгийўл	4,9	54,2
Бекобод	2,8	29,9
Бўка	2,3	23,4
Область бўйича	2.6	53,5

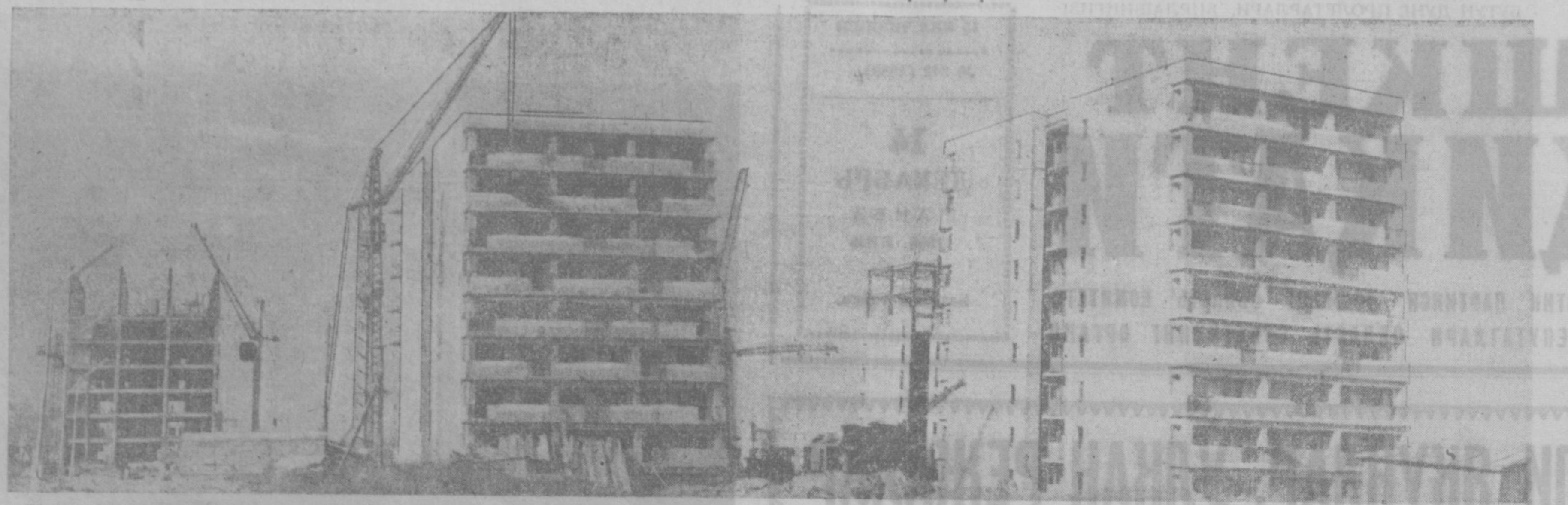

Чилонзор районининг 23-кварталида замонавий типдаги бир нечта янги уйлар тикланмоқда. Бу уйлар аввалдагиларга қараганда бирмунча устунликларга эга ва қурилиш жараёни ҳам бироз ўзгача. Бундай тўққиз қаватли уйлар бошқа кўқўпар биноларга нисбатан фарқи унинг металл синч ва қаттиқ арматурага эгалигидир. Ҳар бир уй икки секциядан иборат. Хоналари ёруғ ва кенг. Суратда: янги типдаги кўпқаватли уйлар.

М. Баржапов фотоси, (ЎзТАГ).

ЛЕНИНИЗМ ЗИЁСИ

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Совет халқи коммунизм галабаси учун курашда Ленин ғояларидан мадад ва илҳом олади, чунки ленинизм — янги тарихий давр, империализм ва пролетар революциялари даври, инсониятнинг капитализмдан социализмга ўтиш ва коммунистик жамият қуриш даврининг марксизмидир. КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик тўғрисида»ги қарорида таъкидланганидек, ленинизм — революцион тафаккур ва революцион ҳаракатнинг асло битмас чашмасидир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси тафаккур ва революцион ўзгартирувчиликнинг битмас чашмасидан, ўткир ғоявий қуролидан кенг меҳнаткашлар оммаси баҳраманд бўлиши, янги-янги авлодлар ленинизмнинг ҳаётбахш таълимоти руҳида тарбияланиши хусусида тиниб жон куйдириб келмоқда. Мамлакатимизда В. И. Ленин асарларининг изчил ва сифатли нашр этилиб, кўп нусхаларда тарқатилиши ва шу тариқа ленинизм зиёсидан ҳамманинг баравварига баҳраманд бўлаётгани бунинг ёрқин далилидир.

Улуғ Октябрь ғалабасининг дастлабки ойлариданоқ марксизм-ленинизм классикларининг асарлари алоҳида брошюра ва китоб тариқасида кўплаб нашр этила бошлайди. Бу иш билан асосан «Прибой», «Жизнь и Знание», «Волна», «Коммунист» деган партия нашриётлари, Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитети, Петроград Совети нашриёти, Давлат нашриёти ва бошқа нашриётлар шуғулланган эдилар.

В. И. Ленин асарларининг биринчи совет нашри «Большевиклар ҳокимиятни сақлаб қола оладиларми?» деган брошюра эди. **У 1917 йил октябрида «Прибой» нашриёти томонидан босиб чиқарилади.**

Шу йили доҳийнинг «1905 — 1907 йиллардаги биринчи рус революциясида социал-демократиянинг аграр программаси» номли жуда қимматли асари ҳам нашр этилади. Аслида 1907 йилнинг ноябрь—декабрь ойларида ёзилган бу мақола «Зерно» нашриёти «12 йил мобайнида» номи билан босиб чиқармоқчи бўлган сайланма асарларнинг иккинчи томига кириши керак эди. Аммо, чор охранкаси «Зерно» нашриётини остин-устун қилганида асарнинг корректура оттиски ва қўлёзмасини йўқ қилиб юборади. Корректура оттискининг ягона нусхасигина сақланиб қолган эди. Унда сўнгги бир неча саҳифалари етишмас ва текст охиридаги жумла тамомланмаган эди. «Жизнь и знание» нашриёти (ўша маҳалда нашриётга В. Д. Бонч—Бруевич бошчилик қилган) асарни ана шу оттиск асосида босиб чиқаради, йўқолган хотима қисми ўрнига эса Владимир Ильич бир неча сатр ёзиб беради.

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида мамлакатда қоғоз етишмасди, полиграфия ҳам катта қийинчиликларни бошдан кечирарди. Аммо янги ҳаёт қуришга киришган ишчилар синфи ва кенг деҳқонлар оммаси учун дастуруламал бўлмиш Ленин асарлари сув билан ҳаводек зарур эди. Шу боисдан совет нашриётлари буюк доҳий асарлари нашрига бўлган эҳтиёжни қондириш учун мавжуд имкониятлардан самарали фойдаланишга ҳаракат қилдилар.

1918 йилда В. И. Лениннинг революциядан илгари ёзилган асарлари — «XIX аср охирида Россияда аграр масала», «Давлат ва революция» ҳамда бошқа китоблар биринчи марта нашр этилади, Революциядан кейин ёзилган асарлар эса мамлакатнинг турли шаҳарларида бир вақтнинг ўзида кўпчилик нашриётларда босиб чиқарилади.

«Кунимизнинг асосий вазифаси», «Совет ҳокимиятининг навбатдаги вазифалари», «Пролетар революцияси ва ренегат Каутский», «Буюк почин», «Коммунизмда болаларча «сўллик касали» каби китоблар шулар жумласидандир.

«Коммунист» нашриёти 1919 йилда В. И. Ленин партия VIII съездида «Қишлоқдаги иш тўғрисида» қилган докладини съезд материаллари билан биргаликда «Коммунист-большевиклар ўрта деҳқонга қандай муносабатда бўладилар» деган умумий номда икки марта босиб чиқаради. Шу номдаги китоб Тула, Воронеж, Тамбов, Кострамада ва Туркистон фронтининг сиёсий бўлими нашрларида ҳам чоп этилади.

В. И. Ленин туғилган куннинг 50 йиллиги шарафига РКП(б) IX съезди қарори билан доҳий асарлари тўпламининг биринчи нашрини чиқаришга ҳаракат бошланади. Тайёргарлик ишлари Давлат нашриётининг махсус бўлими зиммасига юклатилади. 1920—1924 йиллар мобайнида I—XIX томлар босилиб чиқади. Сўнгги қўшимча XX том 1926 йилда китобхонлар қўлига тегади. Умуман, Ленин Асарлари тўпламининг биринчи нашри 26 китобдан иборат 20 томни ташкил этиб, 1500 дан ортиқ асарни ўз ичига олган эди.

Томларнинг тиражи дастлаб 20 минг нусха бўлган. Табиийки, бу миқдор китобхонлар эҳтиёжини қондира олмасди. Шу боисдан 1922 йилдан бошлаб томлар нусхаси қўшимча босила бошлайди. Бу иш 1927 йилгача давом этади. Қўшимчалар билан ҳисоблаганда томларнинг тиражи 84 минг билан 263 минг нусха ўртасида бўлган. Ҳар бир томнинг ўртача тиражи 133 минг нусха сал ортиқроқдир.

В. И. Ленин асарларини оммавий тарзда қайта нашр этиш 1922—1923 йилларда бошланади. Шу йиллари «Народникликнинг иқтисодий мазмуни ва унинг жаноб Струве китобида танқид қилиниши», «Россияда капитализмнинг ривожланиши», «Нима қилмоқ керак?», «Демократик революцияда социал демократиянинг икки тактикаси», «XIX аср охирида Россияда аграр масала», «Пролетар революцияси ва ренегат Каутский» каби асарлар 10 минг нусхадан босиб чиқарилади.

Шу йилларда Ленин асарларининг тематик тўпламларини ҳам чиқариш бошланади. «Қўзғолон сари. Октябрь олдидан Ильич нималар ёзган эди», «Янги темаларга яқин бўлган эски мақолалар», «Янги иқтисодий сиёсат» масаласига доир», «Ленин ва Брест сулҳи. Брест сулҳи тўғрисида В. И. Лениннинг 1918 йилдаги мақола ва нутқлари», «Миллий масала бўйича сайланма мақолалар», «Большевизм тактикаси» каби тўпламлар шулар жумласидандир.

1923 йилда В. И. Ленин институти барпо этилади. Институтнинг расмий очилиш маросими 1924 йил май ойида бўлади. РКП (б) XIII съезди В. И. Ленин асарлари тўпламларининг илмий нашрини тайёрлаш ҳамда кенг ишчилар оммаси, партия аъзолари ва партиясизлар учун СССР халқларининг ҳамма тилларида доҳий асарларини китоблар серияси тарзида нашр этишни институт олдига биринчи ва асосий вазифа қилиб қўйди.

Шундай қилиб, Ленин бебаҳо меросини ташкилий ва планли равишда илмий нашр этиш йўлга қўйилди. Бу борада 1924—1925 йиллар бурилиш нуқтаси бўлди. **1925 йил декабрида, партия XIV съезди очилишига В. И. Ленин Асарлари иккинчи ва учинчи нашрининг биринчи томлари босмадан чиқади.** Ҳар иккала нашр ҳам бир мазмунда бўлиб, фақат техник жиҳози ва тиражи билан фарқ қилган. Иккинчи нашр асосан кутубхоналарга мўлжалланган бўлиб, нисбатан камроқ тиражда ва сифатлироқ қоғозга босилган. Учинчи нашр эса оммавий тиражда чоп этилган.

Институт 1924 йилдан бошлаб Ленин тўпламларини чиқаради. Бу тўпламлар янги, илгари нашр этилмаган асарлар ва ҳужжатларни ўз ичига олган. Лениннинг «Фалсафа дафтарлари», «Марксизм давлат тўғрисида» каби асарлари ва бошқа янги ҳужжатлар илк бор шу тўплам орқали китобхонларга етиб келган.

В. И. Ленин асарларининг иккинчи ва учинчи нашрларини чиқариш 1932 йилда ниҳоясига етади. **1940 йил бошларида эса ВКП(б) Марказий Комитети Ленин Асарларининг янги, тўртинчи нашрини чиқариш тўғрисида қарор қабул қилади.** Шу йилнинг бошларида мазкур нашрнинг дастлабки 2 томи 500 минг нусхада босиб чиқарилади. Дунёда кўптомлик нашрларнинг биронтаси ҳам шундай тиражда чоп этилмаганди.

Фашистлар Германиясининг Совет Иттифоқига хиёнаткорона ҳужуми В. И. Ленин асарларининг 4-нашрини планли равишда нашр этишга ва бошқа асарларни босиб чиқаришга анча халақит берди. Лекин машаққатли шароитларда ҳам бу иш давом эттирилди. 1942 йилда Ленин тўпламининг XXXIV томи 10 минг нусхада босилади. Томда Совет республикасини 1918—1920 йилларда чет эл интервенциясидан ҳимоя қилишга доир бўлган ва Ленин томонидан ёзилган хат, телеграмма ва ҳужжатлар анча ўринни ишғол қилган. Гражданлар уруши даврида социалистик Ватанни ҳимоя қилиш хусусида Ленин берган йўл-йўриқлар Улуғ Ватан уруши йилларида жуда улкан ташкилий ва сафарбар этувчилик аҳамиятига ҳам эга бўлди.

Урушдан кейинги йиллар марксизм-ленинизм классиклари асарларини нашр этиш кенг кўламда йўлга қўйилиши билан характерланади. Ғалабадан кейинги йиллданоқ В. И. Ленин Асарлари тўртинчи нашрини чиқариш изчил давом эттирилиб, бу иш беш йилда ниҳоясига етади. Тўртинчи нашр иккинчи ва учинчи нашрларга қараганда 1232 та ортиқ ҳужжатни ўз ичига олганди. Шундан 81 ҳужжат биринчи марта эълон қилинганди.

КПСС Марказий Комитетининг қарори билан 1957—1962 йилларда В. И. Ленин Асарларининг тўртинчи нашрига қўшимча тариқасида 36—40 томлар чиқарилади. Ленин Асарларининг тўртинчи нашри энг оммавий нашрлардан бўлиб, томларнинг ўртача тиражи (қўшимча босилганлари билан) 700 минг нусхага боради.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институти, Сиёсий адабиётлар давлат нашриёти ва бошқа нашриётлар 1954—1958 йиллар мобайнида китобхонларга Ленин асарларидан иборат бир неча қимматли тўпламларни тақдим этадилар. «Пропаганда ва агитация тўғрисида», «СССРда чет эл ҳарбий интервенцияси ва гражданлар уруши тўғрисида (1918—1920 йиллар)», «Партия қурилиши тўғрисида», «Социалистик давлатнинг иқтисодий роли тўғрисида», «Партиянинг омма орасидаги иши тўғрисида», «Кадрларни танлаш ва тарбиялаш тўғрисида», «Такрорий ишлаб чиқариш ва иқтисодий кризислар тўғрисида», «Партия бирлиги ҳақида», «Халқаро ишчилар ва коммунистик ҳаракат тўғрисида» ва бошқа тўпламлар шулар жумласидандир.

КПСС Марказий Комитети 1957 йил 8 январида В. И. Ленин асарларининг 55 томдан иборат тўла нашрини чиқариш ҳақида қарор қабул қилади. Бу нашр 9 мингга яқин асар ва ҳужжатларни ўз ичига олади. Шуларнинг ярмидан кўпроги Асарларнинг олдинги нашрида бўлмаган, фақатгина Ленин тўпламларидагина эълон қилинган эди. Тўла нашрда эълон қилинган 1073 та ҳужжат илгари мутлақо ҳеч қаерда эълон қилинмаган. Ўз кутубхонасида тўртинчи нашрни сақлаётганлар учун бешинчи тўла нашрга кирган янги асарлардан иборат қўшимча томлар ҳам босиб чиқарилди.

Бешинчи тўла нашрнинг ҳамма томлари тўртинчи нашрдан фарқ қилади. Уларнинг барчаси мукаммал илмий—справка аппарати: сўзбошилар, иловалар, В. И. Ленин ҳаёти ва фаолияти саналари. Ленин цитата келтирган ва эсга олган адабиётлар номи кўрсаткичи ва бошқа зарур изоҳлар билан таъминланган.

Бутуниттифоқ китоб палатасининг 1967 йил 1 июлгача бўлган маълумотига қараганда, 1917 йилдан 1967 йилгача мамлакатимизда В. И. Ленин асарларидан иборат 9019 китоб 335 миллиондан зиёд нусхада нашр этилган. В. И. Ленин асарлари Совет Иттифоқида 95 тилда, жумладан СССР халқларининг 65 тилида ва чет эл мамлакатларининг 30 тилида нашр этилаётир. Буюк доҳийнинг чет эл тилларида нашр этилган асари 1500 дан ортиқдир «Курьер ЮНЕСКО» журналининг маълумотига қараганда, таржималарининг сони жиҳатидан В. И. Ленин асарлари дунёда биринчи ўринда туради.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

Юқори Чирчиқ район маиший хизмат кўрсатиш уйининг тикувчилари Соня Сейасанова ва Маҳбуба Усмоналиевалар кунлик нормаларини ошириб бажариш билан бирга кийимларни сифатли тикишга эришяптилар. Суратда: (чапдан ўнгга) С. Сейасанова ва М. Усмоналиева ўртоқлар.

Э. Ботиров фотоси.

ЛЕНИН ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

«Билим» жамияти аъзоларининг Тошкент авиация заводи цех лекторийларида кун сайин ўқиётган лекцияларининг асосий мавзулари Владимир Ильич Лениннинг ёрқин ҳаётига, унинг толмас революцион фаолиятига, халқлар дўстлиги ленинча ғояларига, пролетар революцияси йўлбошчисининг адабиёт ва санъатдаги унутилмас образига бағишланмоқда.

Жамиятнинг инженер Е. И. Кондратьев раҳбарлик қилаётган бошланғич ташкилоти Ўзбекистон пойтахтидаги етакчи ташкилотларнинг биридир. Бошланғич ташкилот составида икки юздан ортиқ киши бор. Буларнинг кўпчилиги корхонанинг инженер-техник ходимларидан, пропагандистлар, сиёсий ахборотчилар, партия ва касаба союз активларидан иборат. Улар лекциялардан ташқари Тошкент ва Самарқанднинг тарихий жойларига экскурсиялар ташкил этмоқдалар, Ленин меросини ўрганишга бағишланган назарий конференцияларда актив қатнашмоқдалар.

(ЎзТАГ).

Янгийўл экспериментал колбаса заводи партия сиёсий маориф ўқуви системасида машғулотлар намунали олиб борилляпти. Тингловчилар ҳар бир машғулотга пухта ҳозирлик кўрган ҳолда келмоқдалар. Суратда: тингловчилардан Р. Жумабоев, И. Жетере ва П. Москольцев ўртоқлар навбатдаги машғулотга тайёрланишяпти.

Н. Тўраев фотоси.

ДОВРУҒ

«Биз танишган институтларда тадқиқотлар жуда юксак савияда олиб борилмоқда. Бунда антрополог, этнограф ва тарихчиларнинг яқин ҳамкорлик қилиши маълум роль ўйнаган. Бизда эса афсуски, бундай ҳамкорликни ҳозирча кўрмаймиз. Ўйлаймизки, олимларимизнинг ўзбек ҳамкасблари билан иш юзасидан алоқалар ўрнатиши фойдали бўлур эди.

М. МИД.
Колумбия университетининг профессори.

ЎЗБЕК олимлари қаламига мансуб бўлган илмий адабиётлар ҳозир Ер шарининг ҳамма қитъаларига ёйилган.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси кутубхонаси Осиё, Европа, Америка, Африка ва Австралиядаги мамлакатлардан 36 таси билан ҳар йили 4 минг жилд миқёсида илмий адабиётлар алмашиб туради. Юборилган илмий ишларнинг айримлари ажнабий тилларга таржима қилинади.

Академик Х. М. Абдуллаевнинг «Рудаланишнинг гранитоид интрузиялар билан генетик боғланиши», академик Е. Х. Тўрақуловнинг «Йод ва қалқонсимон безлар метоболизми», академик У. О. Орифовнинг «Атом заррачалари билан металл сиртининг ўзаро таъсири» деган монографиялари чет элларда кенг тарқалди.

ДАВЛАТЛАРАРО тузилган битимларга кўра, ҳар йили Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига 150—200 ажнабий олимлар келиб, фаннинг турли соҳаларида олиб борилаётган илмий ишлар билан танишадилар. Кейинги уч йил ичида академиямизга келиб кетган олимлар сони 400 дан ортди.

Булар орасида Нобель мукофоти лауреати, Массачусет технология институтининг (АҚШ) профессори Таунс, Нобель мукофоти лауреати, Кембриж университетининг (Англия) профессори Хаксли, профессор Р. Поул (Франция), профессор Б. Аридн (Ливан), профессор Каима (Япония) ва бошқа нуфузли олимлар бор. Улар ўзбек олимлари илмий тадқиқотларига юксак баҳо бердилар.

ЛЕКЦИЯЛАР ўқиш, ҳар хил консультациялар ўтказиш учун ўзбек олимлари чет элларга таклиф қилинмоқда. Академик Ғ. Мавлонов АҚШда Ўзбекистоннинг ер ости сувлари ва улардан халқ хўжалигида фойдаланиш ҳақида лекциялар ўқиди.

Академиклардан О. Содиқов, С. Юнусов, А. Юнусов, Е. Тўрақулов ва бошқалар Ҳиндистон, Англия, Голландия, Дания мамлакатларида бўлдилар. Ўзбек олимлари Франция, Италия, Япония ва шунга ўхшаш қатор мамлакатларга таклиф этилди.

Хуллас, республика академияси олимлари дунёнинг 40 га яқин мамлакатига ижодий сафарга бордилар, 50 га яқин халқаро илмий форумларда қатнашдилар ва доклад қилдилар.

ЎТ ЮРАКЛИ АЁЛ

Юз-кўзларидан доимо нур ёғилиб турадиган, дилкаш ва меҳрибон бу аёл билан комсомолнинг 50 йиллиги арафасида танишиб қолган эдик. Ўшанда қалби оташ Жаннат Абдуқосимованинг ибратли ҳаёт йўли бизда катта таассурот қолдирган эди.

Жаннат Абдуқосимова меҳнат фаолиятини жуда эрта бошлади. Дастлаб у Тошкент шаҳридаги Ильич номли заводда фрезерчи бўлиб ишлади. Завод ёшлари жўшқин ва тиришқоқ комсомол қиз Жаннатни ўттизинчи йилларда Ўзбекистон комсомолининг съездига делегат қилиб сайладилар.

V съезддан катта таассуротлар ва янги орзу умидлар билан қайтди. Ўзбек хотин-қизлари ўртасида ташкилотчилик ишларини олиб борди. Ўн етти ёшли ўтюрак қиз Хонақо маҳалласида хотин-қизлар группаси ташкил этиб, саводсизликни тугатиш йўлида ғайрат кўрсатиб ишлади.

Заводда ишлаб юрган пайтларида комсомолнинг топшириғи билан Сурхондарё область Денов районига босмачиларга қарши курашда қатнашиш учун юборилди. Деновда тўрт ой давомида омма орасида тарғибот ва ташвиқот ишларини олиб борди.

Довюрак Жаннат Абдуқосимованинг ташкилотчилик қобилиятини ҳисобга олиб, уни раҳбарлик вазифаларига ҳам кўтара бошладилар. Чунончи, у, ўша даврда ВЛКСМнинг бутун Ўрта Осиё ўлкаси бўйича пионерлар бўлими бошлиғи бўлиб ишлаб, кўплаб ёшларни тарбиялади ва комсомол сафига тортди.

У 1934 йилдан бошлаб тўқимачилик институти қошидаги рабфакда, 1937 йилда эса тўқимачилик институтига кириб ўқишни давом эттирди. Ана шу даврда у Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети Пленуми, пленум аъзолигидан бюро аъзолигига сайланиб, Марказий Комитетнинг студент-ёшлар бўлими бошлиғи қилиб тасдиқланди. Айни вақтда Жаннат Абдуқосимова ўриндошлик йўли билан «Ёш куч» комсомол журналининг масъул муҳаррирлиги вазифасини ҳам бажариб турди.

ЖАНГОВАР ЙИЛЛАР ҚИССАСИ

Абдуқосимованинг тиришқоқлиги ишчанлиги, ўз Ватанига, халқига бўлган меҳр-муҳаббати уни партия сафига етаклади. Тиниб-тинчимас қиз 1939 йилда Ленин партияси сафига ўтгач, янада зўр ғайрат ва шижоат билан фаолият кўрсатди.

Мамлакатимиз учун оғир ва қийин бўлган уруш йиллари ва ундан кейинги даврларда Жаннат Абдуқосимова Тошкент қишлоқ район партия комитетида бўлим мудири вазифасини бажарди. Районда партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишларни жонлантириш, хотин-қизларнинг меҳнат активлигини ошириш соҳасида куч-ғайратини аямади. Самарали меҳнатлари «Шавкатли меҳнати учун» медали ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

Ҳозир 56 баҳорни кўрган табаррук Жаннат она Абдуқосимованинг фарзандларидан Севара медик ҳамда педагог, Анваржон бўлса моҳир спортчи, Рустам илғор ишчи, Шоҳида Тошкент чет тиллар институтининг тайёрлов курсида ўқимоқда.

...Жасур комсомол ходими, Ўзбекистон комсомол-ёшларининг илк қалдирғочларидан бири бўлган Жаннат Абдуқосимова республика аҳамиятига эга бўлган шахсий пенсионер ҳисобланса-да, лекин юрагида ёшлик ҳарорати, қўри бор. У ҳозир ҳам жамоатчилик ишларидан четда тураётгани йўқ.

Комсомоллик ҳароратингиз асло камаймасин, ҳурматли Жаннат она!

Маҳфуза СОБИРОВА.
Ҳаким ҒУЛОМОВ.

ТЕЗКОРЛАР

Тошкент темир йўл бўлинмаси ишчи-хизматчилари беш йилликнинг учинчи йилини муносиб ютуқлар билан якунлашга интилиб, поездларнинг ҳаракатини тезлаштириш, халқ хўжалик юкларини ташиш учун кўпроқ состав тайёрлаб беришга ҳаракат қилишяпти. Бу соҳада машинист ва диспетчерлар айниқса ҳиммат кўрсатишяпти.

Машинист П. Широков ва диспетчер П. Комаровцев составни Фарғонадан Тошкентга 15 минут барвақт етказиб келишди ва уни қўшни йўлга графикдан 7 минут илгари топширишди.

Диспетчер Анвар Юсупов навбатчилиги ҳам доимо муваффақиятли ўтмоқда. У Қозоғистон магистралига белгиланганидан кўра 2-3 составни кўп етказиб бермоқда. Бу ўз-ўзидан бўлмайди, албатта. Бунга у машинистлар, вагончилар билан кўпгина қийинчиликларни бартараф этиш орқали эришмоқда.

У. Хожибоев ва С. Жўраев ўртоқлар диспетчерлик қилаётган участкаларда ҳам иш пухта ташкил этилган. Улар поездни график асосида жўнатиб, кўрик ер ғалласи учун 2-3 бўш составни пландан ортиқча ажратиб беришяпти.

Сўнгги беш кун ичида эса диспетчер А. Аширов 52 поездни графикдан илдамроқ жўнатишга муяссар бўлди. Ўтган ойнинг сўнгги ўн кунида Тошкент темир йўл бўлинмасида жаъми 325 поезд тезкорлик усулида ишга солинди.

Шу кунларда бўлинма меҳнатсеварлари бундан ҳам самарали натижага эришиш учун курашмоқдалар.

А. ПАШКОВА.

ПАРТИЯ ХОДИМИ СПРАВОЧНИГИ

Сиёсий адабиёт нашриёти «Партия ходими справочниги»ни (саккизинчи китоб) нашр этди. Бу тўпламга КПСС Марказий Комитетининг 1967 йил апрель ойидан 1968 йил март ойигача бўлиб ўтган пленумлари қабул қилган резолюциялар ҳамда қарорлар, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Советининг қарорлари, СССР Олий Советн Президиумининг қонунлари ва фармонлари, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг баъзи қарорлари киритилган.

Бу ҳужжатларнинг бир қисми биринчи марта нашр этилди.

Тўпламга илова қилинган қўшимча материалларда 1967 йилда партия сафига қабул қилиш якунлари ва шу давр ичида КПСС составида бўлган ўзгаришлар ҳақида маълумот берилади.

(ТАСС мухбири).

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ

ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ БИЛАН БЎЛИБ...

Колхоз партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилиши бормоқда. Минбарда партия ташкилотининг секретари Қурбонқул Ҳайдаров. У қоғоздан кўз узмай, ишонч билан гапирмоқда:

— Бу йил обн-ҳаво қийинчиликларини енгиб, пахтадан мўл ҳосил етиштирдик, — дейди у, — салкам минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан 33,6 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Давлатга пландаги 25 минг ўрнига 31960 тонна пахта топширилди.

Бунда, албатта, коммунистларнинг ҳиссаси катта бўлди. Масалан, коммунист Ф. Бадалов бригадаси 145 гектар ернинг ҳар гектаридан 45 центнерга етказиб «оқ олтин» териб топширди. А. Эргашев бошлиқ бригада 30 центнердан, Ф. Ҳамроқулов бригадаси эса 33 центнердан хирмон кўтарди.

Сўнгра нотиқ Н. Холтурсунов, М. Мусаев сингари ўртоқлар бошлиқ звеноларнинг ишини мақтади. Машина терими соҳасидаги ютуқларни бирма-бир санаб ўтди. М. Мусаев, Р. Раҳмонов, О. Назарқулов, У. Бойқўзиев каби механизаторлар хирмонга 90—100 тоннадан пахта тўкканликларини қайд қилди.

Секретарь доклад давомида хўжаликнинг бошқа соҳасидаги кўрсаткичларга оид яна бир қанча рақамларни ҳам келтирди...

Лекин, бу рақамлардан коммунистларнинг ўзлари ҳам хабардорлар-ку! Ахир, йиллик план ва мажбурият бажарилганлиги тўғрисидаги рапортларда ҳам юқоридаги кўрсаткичлар қайд қилинган эди-ку?!

Шундай экан, партком секретари ташкилотчилик ва идеология соҳасида олиб борилган ишлар, комсомоллар билан ишлаш, ёшлар ўртасида таълим-тарбия, хотин-қизларнинг жамоат ишида активлигини ошириш, бригада, ферма, устахона бошланғич партия ташкилотларига раҳбарлик қилиш ва улар ташаббускорлигини кучайтириш соҳасида қилинган ишлар ҳақида кўпроқ сўзласа яхши бўлмасмиди?!

Афсуски, партком секретари шундай қилмади. Унинг доклади кўпроқ хўжалик раҳбарининг ҳисоботини эслатарди.

Шунинг учун бўлса керак, доклад тугагач, залда ғала-ғовур бошланди. Савол берувчилар ва сўзга чиқишни хохлаб қўл кўтарганларнинг кўпчилиги коммунистлар ҳисобот докладидан қаноат ҳосил қилмаганлигига ишора эди.

— Тўғри, бригадамиз колхозда энг юксак кўрсаткичга эришди, — деди сўзга чиққан коммунист Фикри Бадалов, — лекин биз эришган марра чегара эмас. Участкамизда колхозчиларга ҳар тарафлама маданий-маиший шароит яратиб берилган, деб айтолмаймиз. Бизда биронта ҳам типовой дала шийпони йўқ.

Бироқ, партия комитети бу масала билан юзаки шуғулланди. Агар у дала шийпонларига эътиборни кучайтириб, у ерда ўтказиладиган партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишларни ҳозирги кун талаблари даражасида йўлга қўйганида, эҳтимол, биз ҳозиргидан ҳам юқори кўрсаткичга эришган бўлардик.

Коммунист Худойбердиев чорвачиликни ривожлантиришдаги ютуқ ва камчиликлар ҳақида гапирди.

— Нега партия мажлисларида коммунист чорвадорларнинг ҳисоботи эшитилмайди? Нега чорвада ишлаётган коммунистларга нисбатан талабчанлик бўш? — деди у. — Ферма цех партия ташкилотига ҳар жиҳатдан ёрдам берилмаяпти. Натижада айрим коммунистлар масъулиятни ҳис қилмаган ҳолда ишлаяптилар. Шу туфайли ҳам чорвачилик рентабел бўлмасдан қолмоқда.

Сўзга чиққан бошқа нотиқлар ҳам партия ташкилотининг ишидаги бир қатор камчиликлар ҳақида сўзладилар. Партия комитети хўжалик ишини партиявий-ташкилий ишлар билан узвий равишда боғлаб олиб бориши зарур, деб қайд қилдилар. Хусусан, партия мажлисининг ролини ошириш, уларда кўриладиган масалалар доирасини кенгайтириш, коммунистнинг бурчи, масъулияти, оила тарбияси соҳасидаги вазифаси, кадрлар билан ишлаш ва уларни жой-жойига қўйиш масалаларига кенг ўрин берилиши керак.

Илғорлар ҳисобига коммунистлар сафини кенгайтириш ҳам партия комитетининг муҳим вазифаларидан бири. Бироқ, бу соҳада қилинаётган иш қониқарли эмас. Бир йил ичида атиги 4 киши КПСС сафига қабул қилинган. Ваҳоланки, партия сафига киришни хоҳловчилар кўп.

Партия комитети коммунистларнинг активлиги ва авангардлигини ошириб, уларнинг асосий диққат-эътиборини ҳосилдорликни янада ошириш учун резервлардан тўла фойдаланишга қаратмаяпти. Айрим бригада ва звеноларнинг ҳосилдорлиги колхознинг ўртача кўрсаткичи даражасидан паст бўлиб қолмоқда. Бу шуни кўрсатадики, партия комитети илғор тажрибаларни оммалаштириш, яхши ташаббусларни қўллаб-қувватлаш соҳасида етарли иш олиб бормаяпти. Колхоз қишлоғини ободонлаштириш, дала меҳнаткашлари ўртасида оммавий-сиёсий, тарбиявий ишларни кучайтириш соҳасида ҳам бир қатор камчиликлар бор.

Бўка районидаги «Гулистон» колхози коммунистлари янги сайланган партия комитетидан ҳисобот даврида йўл қўйилган камчиликларнинг такрорланмаслигига эришиш, бунинг учун партиявий-сиёсий ва оммавий-ташкилий ишларни ҳар томонлама яхшилаш, коммунистларнинг ташаббускорлигини оширишни талаб этдилар.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

ПРАГАДА ТАНТАНАЛИ КЕЧА

ПРАГА, (ТАСС). 11 декабрда Чехословакия билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдам ва урушдан кейинги ҳамкорлик тўғрисида тузилган шартнома имзоланганлигининг 25 йиллигига бағишлаб, Прагадаги Сметана номли катта концерт залида тантанали кеча бўлиб ўтди. Кечани Чехословакия Компартияси Марказий Комитети, Чехословакия Миллий фронтининг Марказий Комитети, ЧССР ҳукумати, Чехословакия-Совет дўстлиги союзининг марказий комитети, Чехословакия Компартиясининг Прага шаҳар ва область комитетлари, миллий фронт ва Чехословакия—Совет дўстлиги союзининг Прага шаҳар ва область комитетлари ташкил қилган эди.

Кечада ЧССР Президенти Л. Свобода, Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Дубчек, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Миллий фронт Марказий Комитетининг Раиси Э. Эрбан, ЧКП Марказий Комитети президиумининг аъзоси, ЧССР Миллат мажлисининг Раиси Е. Смрковский, ЧКП Марказий Комитети президиумининг аъзоси, ҳукумат Раиси О. Черник, ЧКП Марказий Комитети президиумининг аъзолари ва президиум аъзолигига кандидатлар, ЧКП Марказий Комитетининг секретарлари, ҳукумат аъзолари, партия, давлатнинг бошқа раҳбарлари ҳамда сиёсий, жамоат арбоблари ҳозир бўлдилар.

ЧССР ва СССР миллий байроқлари билан безатилган залнинг гумбазлари остида икки дўст мамлакатнинг миллий гимнлари садолари янграйди.

ЧССР ҳукумат раисининг ўринбосари Ф. Гамоуз шартноманинг 25 йиллигига бағишлаб доклад қилди.

СССР нинг ЧССР даги элчиси С. В. Червоненко тантанали кечада нутқ сўзлади.

Доклад, нутқлар Совет Иттифоқи шарафига, Чехословакия-Совет дўстлиги шарафига айтилган хитоб сўзлари, қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди.

Ҳамма ўрнидан туриб «Интернационал»ни куйлайди.

Кеча охирида катта байрам концерти бўлди.

СТОКГОЛЬМ. Дунёнинг кўпгина мамлакатларида автомашиналарни қўйиш проблемаси ҳал бўлмаётир. Швеция пойтахтида бу проблема машиналар турадиган қулай ва оригинал лифтлар ёрдамида ҳал қилинди. Суратда: машиналар қўйиладиган лифтнинг кўриниши.

Репортажбильд—ТАСС фотоси.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЖАНГ ҲАРАКАТЛАРИ

ХАНОЙ, 11 декабрь. (ТАСС). Вьетнам халқ армиясининг органи «Куан дой нян зань» газетаси бугунги сонида Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучлари қисмларининг Куангнам ва Дананг вилоятларида эришган муваффақиятларига бағишланган мақолани босиб чиқарди.

Вьетнам Информация агентлиги тарқатган мақолада қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг 20 ноябрдан 9 декабргача олиб борган жанг ҳаракатлари давомида Куангнам—Дананг районида душманнинг операцияси барбод этилди. Бу операцияда Америка солдатлари ва офицерларидан 700 дан ортиқ киши, шунингдек, АҚШ нинг Вьетнам халқига қарши олиб бораётган разил урушида қатнашаётган Жанубий Вьетнамдаги Пак Чжонхи тўдасининг ҳарбий бўлинмалари қатнашди.

СОВЕТ ФУТБОЛЧИЛАРИ ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ГАУХАТИ. Минск «Динамо» командасининг футболчилари Ҳиндистонда олти ўйин ўтказиб ҳаммасини ютдилар. Улар навбатдаги ўйинни шу шаҳарнинг терма командаси билан ўтказиб 5:1 ҳисобида ғалаба қозондилар. Адамовнинг яхши ўйнаганлиги яққол кўриниб турди.

ПНОМПЕНЬ. Тбилиси динамочилари Камбоджа терма командаси билан ўтказган учинчи, якунловчи мусобақада 4:2 ҳисоби билан устун чиқдилар. СССРнинг энг яхши мерганларидан бири Гавашели иккита тўп, Метревели билан Нодия биттадан тўп киритдилар.

ТЕҲРОН. «Нефтчи» футболчилари Эрондаги иккинчи учрашувни «Тож» командаси билан ўтказдилар. Ҳисобни майдон эгалари очди. Сўнгра эса Банишевский бир тўп киритиб 1:1 ҳисоби билан орани очиқ қилди. (ТАСС).

ЧЕХОСЛОВАКИЯ. Брно шаҳри яқинидаги цемент заводи. Бу ерда айланма печларни эксплуатация қила бошланди.

ЧТК—ТАСС фотоси.

Р. НИКСОН ҲУКУМАТИНИНГ СОСТАВИ

ВАШИНГТОН, 12 декабрь. ТАСС мухбири А. Меликян хабар беради: АҚШ президенти қилиб сайланган Ричард Никсон 11 декабрь кечқурун республикачилар ҳукумат кабинетининг составини телевидение орқали эълон қилди. Бу кабинет 1969 йил 20 январда президент билан биргаликда ўз вазифаларини бажаришга киришади.

Президент Эйзенхауэр ҳукуматида юстиция министри бўлган Уильям П. Рожерс АҚШ янги ҳукуматида давлат секретари лавозимини эгаллайди.

Вакиллар палатасининг аъзоси Мелвин Лэйрд янги мудофаа министри бўлади. У вакиллар палатасининг мудофаа ишлари бўйича кичик комиссиясининг таъсири кучли аъзосидир.

Жон Митчелл юстиция министри бўлади. У 1968 йилда Р. Никсоннинг сайлов олди кампаниясига раҳбарлик қилган эди.

Ҳозирги вақтда АҚШ савдо палатасининг президенти бўлиб ишлаётган Уинтон Блаунт почта ва телеграф министри бўлади.

Ҳозирги вақтда Аляска штати губернатори лавозимини эгаллаб турган Уолтер Хигел ички ишлар министрлигига раҳбарлик қилади.

Чикагодаги «Континентал иллинойс нэшнл бэнк энд траст компани» компанияси директорлари кенгашининг раиси банкир Дэвид Кеннеди молия министри лавозимига тайинланади. У 1953 йилдан тортиб 1954 йилгача Эйзенхауэр ҳукуматида молия министрининг махсус ёрдамчиси бўлган эди.

Небраска университетининг президенти Клиффорд Хардин қишлоқ хўжалик министри.

Нью-Йорк банкири Морис Стэнс савдо министри бўлади. У Эйзенхауэр ҳукуматида бюджет бюроси директори лавозимини эгаллаган эди.

Чикаго университетининг профессори Жорж Шульц меҳнат министри бўлади. У айни вақтда бир қанча компанияларнинг ҳам директоридир.

Калифорния штати губернаторининг ёрдамчиси Роберт Финч соғлиқни сақлаш, маориф ва социал таъминот министри лавозимини эгаллайди. У Р. Никсоннинг сиёсий маслаҳатчисидир.

Мичиган штатининг губернатори Жорж Ромни уй-жой ва шаҳар қурилиши министрлигига бошчилик қилади. Маълумки, Ромни республикачилар партиясидан президент лавозимига ўз номзодини кўрсатиш учун курашда Р. Никсоннинг рақиби бўлган эди.

Массачусетс штатининг губернатори, ўтмишда бизнесмен бўлган Жон Волп транспорт министри бўлади. У Никсонни президент қилиб сайлаш учун актив кампания олиб борган эди. Эйзенхауэр президентлиги вақтида у АҚШ да тош йўллар қурилишига раҳбарлик қилган эди.

Ҳукумат кабинетининг ҳамма аъзолари республикачилардан иборат.

ЯНГИ КАФЕДРАЛАР

Яқиндан бошлаб Тошкент тўқимачилик институти тўқимачилик ва енгил саноат институти деб аталадиган бўлди. Шу муносабат билан бу олий ўқув юртида қатор ташкилий тадбирлар амалга оширилмоқда.

Бу соҳада дастлабки тадбирлар амалга оширилди. Трикотаж саноати бўйича мутахассис кадрларга пухта билим беришни таъминлаш мақсадида трикотаж ишлаб чиқариш деб номланган янги кафедра ташкил этилди.

Бундан ташқари, ҳисоблаш математикаси ҳамда фалсафа ва илмий коммунизм кафедралари ҳам очилди. Улар ихтиёрида келгусида ихтисослаштирилган лабораториялар ҳам иш олиб боради.

БУ ЕРДА ШИФО ТОПАСИЗ

Корпуслар оғушидаги бу бино узоқдан оқариб кўринади. Унга олиб борувчи йўлнинг ўнг томонида дов-дарахтлар саф тортган. Сўлидан эса, анҳор оқиб ўтади. Ҳа, ҳаммаси гўзал, ҳаммаси латофатли! Саломатлик посбонларининг меҳр гиёси тушган шифохона бу ер!

Ўз касбларини ардоқлаётган шифохона врачлари хизматидан ҳамма миннатдор. Бош врач Содиқ ака Солиҳовга бўлган ҳурмат-эҳтиром айниқса ўзгача.

Чиндан ҳам у бундай эъзозга, бундай шарафга лойиқ раҳбар. Институтни битирибдики, эл хизматида. Мана шунга ҳам салкам ўттиз йил бўлиб қолибди. Бу йиллар Содиқ ака учун тинимсиз изланиш ва малака, тажриба ва маҳорат йиллари бўлди.

Ҳа айтгандай, меҳнат дафтарчасида унинг инсон саломатлиги йўлида қилган ажойиб ишлари билан бир қаторда кўпгина янги шифохоналарни очишда чинакам жонбозлик кўрсатганлиги ҳам қайд қилинган.

...1965 йилнинг бошлари эди. Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш Министрлигида «Юлдуз» тикувчилик фирмасининг бирлашган медицина-санитария бўлимини очиш масаласи кун тартибига қўйилди. Шифобахш даргоҳ учун шаҳримизнинг шимолий саноат корхоналари зонасидан жой ҳам ажратилди. Унинг вазифалари белгилаб олинди. Аммо, кимни бу ерга бош врач қилиб тайинлаш масаласига келганда, бироз ўйланиб қолишди. Уч-тўрт кишининг номзоди кўрсатилди. Лекин, негадир булар ҳақида кўпчилик бир фикрга кела олмасди. Содиқ ака Солиҳовнинг номи тилга олинганда, ҳамма бир оғиздан уни бу ишга тайинлашни лозим, деб топди.

Содиқ ака янги ишга дадил киришди. Ахир, 10-шаҳар касалхонасини очиш ишида шахсан қатнашиб, уни намунали йўлга қўймаганмиди!

«Юлдуз» тикувчилик фирмасининг бирлашган медицина-санитария бўлими учун ажратилган ер ташландиқ бир жой эди. Беш-олти хонали эски бинодан бўлак ҳеч нарса йўқ эди ҳисоб.

Куч — бирликда деганларидек, соғлиқни сақлаш министрлиги ва «Юлдуз» тикувчилик фирмасининг яқиндан кўмаги билан тез орада поликлиника биноси қад кўтарди. Янги кабинет ва лабораториялар очилди. Улар замонавий медицина асбоб-ускуналар билан тўла таъминланди. Физиотерапевтик даволаш, диодиликток аппаратлари олиб келинди. Рентген, кардиография кабинетлари ташкил топди.

Медицина асбоб-ускуналари ишончли қўлларга топширилди. Ж. Расулбекова, Ш. Зокирова каби терапевтлар, моҳир рентген мутахассиси Х. Мирзаев, тажрибали кўз доктори Ғ. Қосимхўжаев, шифокор А. Калашникова ва бошқалар бўлим ва лабораторияларда фаол меҳнати билан даволашнинг илғор усуллари кенг жорий этилди. Бундан ташқари гинекология кабинети иши намунали йўлга қўйилди. Поликлиниканинг ўзида ҳозир дорихона ишлаб турибди.

Медицина даргоҳи дастлаб ўн минг кишига хизмат қилишга мослаб қурила бошланган эди. Лекин, шифокорлар ҳиммат кўрсатишди. «Юлдуз» тикувчилик фирмаси корхоналари ишчи ва хизматчиларидан ташқари яна шу территорияда жойлашган бошқа корхоналарга ҳам медицина хизмати кўрсатишни ўз зиммасига олишди. Ахир, шу ён-атрофда бирон бир йирик медицина даргоҳи йўқ эди-да!

Беморлар даволаниш учун шаҳримизнинг марказий қисмидаги шифохоналарга боришга мажбур бўлишарди. Мана энди уларнинг узоғи яқин бўлди.

Шундай қилиб, поликлиника ҳозир 15 мингдан ортиқ аҳолига хизмат қилиб турибди.

«Шимолий саноат зонасида медицина даргоҳининг ташкил этилганлиги айни муддао бўлди, — деб ёзади ипак йигирув фабрикасининг инженери ўртоқ М. Рўзимуҳамедова. — Гарчи, у «Юлдуз» тикувчилик фирмасига қарасада, бизнинг корхонамиз ходимлари ҳам бу ерда меҳрибон врачлар қўлида бемалол даволанмоқдалар. Бу даргоҳнинг янада кенгайишини истардик. Тошкентдаги 3-автопарк директори ўртоқ А. Исмоилов эса бундай деб ёзади: «Медицина-санитария бўлими шифокорлари ҳимматидан беҳад миннатдормиз. Улар вақти-вақти билан бизнинг паркимизга ҳам келиб туришади. Медицина темаларида қизиқарли суҳбатлар уюштиришади. Шифохона стационар қисмининг барвақт қуриб тугалланса нур устига аъло бўларди.

— Шифохонамиз ихтисослаштирилган даволаш даргоҳи бўлади, — дейди бош врач ўртоқ С. Солиҳов. — Келгусида медицина-санитария бўлимида даволаш ишлари асосан физиотерапия соҳаси бўйича олиб борилади. Бу биз учун ҳам, беморлар учун ҳам анча қулайлик туғдиради. Шу сабабли беморларнинг ётиб даволанадиган стационар қисмини физиотерапевтик даволаш усулларига мослаштирилади.

Шифобахш даргоҳ саҳни яна кенгаяпти. Икки-уч йил ўтар-ўтмас, ён-атроф яшил либосга бурканади. Шифохона ҳовлисининг саҳни мевали дарахтлар, ранго-ранг гуллар билан безанади. Катта фонтан отилиб туради. Қирғоқ талашиб шарақлаб оқаётган анҳор бўйига ўриндиқлар ўрнатилади.

Чинакам гўзал медицина шаҳарчаси бўлади бу!

А. АЛИЕВ.

Медицина-санитария бўлимининг бош врачи С. Солиҳов шифокорлар билан суҳбатлашмоқда.

(Юқорида): Терапевт Ж. Юсуфбекова беморнинг соғлиғини кўздан кечирмоқда.

А. Абалян фотолари.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

ПОЧТАЛЬОНИ ЙЎҚ ПОЧТА

Одатда эртанги нонуштадан кейин биринчи бор қўлга оладиган нарсангиз — кундалик матбуот. Трамвай ёки троллейбусда ишга кетаётиб ҳам, киоскадан олган янги газетани варақлаб ўзингизни қизиқтирган янгиликни ўқиб борасиз. Бу ҳаммамиз учун ҳам одат бўлиб қолган.

Афсуски, Фрунзе районидаги 121-почта бўлимининг ходимлари аҳолининг матбуотга бўлган анашундай эҳтиёжини ҳали ҳам яхши тасаввур этишолмаяпти. Улар гўё обуначилар газетага шунчаки ёзилиб қўйишган деб ўйлайдилар. Шунинг учун обуначиларга газета ва журналларнинг кундалигини эмас, балки уч-тўрт кунлигини бирйўла улгуржи қилиб ташлаб кетишади.

Бундай улгуржилар «иш тажрибасидан» норози бўлган яккасаройлик обуначиларга почта бўлими ходимлари: «почтальонимиз битта, шундай қилишдан бошқа иложимиз ҳам йўқ» деб жавоб беришди. Почта раҳбарларидан дурустроқ жавоб ололмаган обуначилар ҳозир «Самарқанд» автостанцияси ёки тўқимачилик комбинатига келиб, газета олиб кетишмоқда.

Маълумки, ҳозир газета ва журналларга обуна қизғин давом этмоқда. Лекин, 59-почта бўлими ходимлари эса обуна ишини аллақачон йиғиштириб қўйишган. Келгуси йил газета ва журналларига обуна қилишни талаб қилиб келган газетхонларга улар «лимитимиз тугаган, марҳамат қилиб «Союзпечать»га боринглар» деб жўнатишмоқда. Ахир, бу кишиларнинг газета янгиликларига бўлган талабини, эҳтиёжини яхши тушуниб етмаганлик сабаби эмасми?

Яккасарой мавзунда яшовчи 2 мингдан ортиқ аҳоли номидан 59-почта бўлимига қўшимча лимит беришни сўраймиз. 121-почта бўлимидан обуначиларга газета ва журналларни ўз вақтида етказиб беришларини талаб қиламиз.

Н. НАЗИРОВ,
пенсионер.

САВОЛ—ЖАВОБ

БУРЧАГИ

КИНО КЎРИШ ВА ТОЛИҚИШ

Бир йўла икки серияли фильм кўриш киши саломатлигига зарар келтирмайдими? Редакцияга ана шу мазмунда ёзилган жуда кўплаб хатлар келиб туради. «Кино залида уч соат ўтириб чиққач, киши ўзини жуда толиққан сезади, бош оғрий бошлайди, кўз ёшланади», — деб ёзишади ўқувчилар.

Биз ўқувчиларнинг мана шу саволларига жавоб беришни А. Н. Сисин номли умумий ва коммунал гигиена институти лабораториясининг раҳбари, профессор Н. М. Данцигдан илтимос қилдик.

—Врачлар ва физиологлар аниқлашларича, узоқ ўтириб кино кўрганда кишининг кўзи ҳам, мияси ҳам толиқади, кўзнинг турли рангларни сезиш қобилияти сусаяди, бош оғриғи пайдо бўлади.

Текширишлар яна шуни кўрсатдики, олдинги, қаторларда ўтирган томошабинлар тезроқ толиқишади. Чунки экранга яқинроқ ўтирганда киши орқадагиларга қараганда анча ноқулай вазиятда бўлиб, фильмни юқорига қараб кўради. Олдинги қатордагиларга тасвир ҳаракати кўпроқ билиниб туради, агар кинопленкаларда нуқсон бўлса, бу нарса айниқса яққол билинади.

Кинотеатрлар қурилаётган вақтда томошабинлар ўрни залнинг ҳажми ва экраннинг катта-кичиклигига қараб жойлаштирилади. Дастлабки қаторларнинг икки ён томонидаги ўринлар кино кўришга айниқса ноқулай.

Синчиклаб тадқиқот олиб бориш натижасида гигиеначилар киносеанслар вақти бир ярим соат, нари борса икки соатдан ошмаслиги зарур, деган хулосага келишди.

Кино кўриш вақтида, агар врачлар тавсия этган бўлса, кўзойнак тақишни ёддан чиқармаслик даркор.

Кексалар, худди шунингдек мактаб ўқувчилари кинотеатрга кундузи боришгани маъқул.

Одатда, аксарият тўлаframметражли бадиий фильмларни намойиш қилиш вақти икки соатдан ошмайди. Борди-ю, киносеанс вақти мана шу физиологик нормадан ўтиб кетадиган бўлса, у ҳолда фильмни ўртада танаффус билан намойиш қилиш тавсия этилади. Бироқ, кинотеатрларнинг раҳбарлари икки серияли фильмларни кўрсатиш пайтида бу талабга риоя қилиш у ёқда турсин, кўпинча программага қисқа метражли лентларни ҳам қўшиб, ҳар бир киносеанс вақтини уч соатга тўғрилаб қўйишади. Бу билан врач-гигиеначиларнинг илмий жиҳатдан асосланган тавсияларини назар-писанд қилишмайди.

Ҳар йили мамлакатимизда кино кўриш 4,5 миллиард кишига тўғри келади. Беш йиллик охирига бориб, 5 миллиарддан ҳам ошиб кетади.

Бизнинг назаримизда, ўқувчилар томонидан кўтариб чиқилган бу масала диққатга сазовор. Ўйлаймизки, прокат ва кинолаштириш ташкилотлари ходимлари бундан буён ўз ишларида фақат молиявий мақсадларни кўзда тутмай, балки гигиеначиларнинг ана шу тавсияларини албатта инобатга оладилар.

(«Здоровье» журналидан).

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ХИЁБОН

Яқинда Тошкент шаҳар ижроия комитети В. И. Ленин номи билан аталадиган хиёбон лойиҳасини муҳокама қилди ва уни тасдиқлади.

Пойтахтнинг энг гўзал ва манзарали жойларидан бирида айланма хиёбон қурилиши ишлари яқин кунларда бошлаб юборилади.

У К. Маркс, С. М. Киров, Човли хиёбонлари билан қўшилиб, ягона майдон комплексини ташкил этади. Келгусида меҳнаткашларнинг маданий ҳордиқ чиқарадиган жойига айланади.

Янги хиёбон «Тошкент» меҳмонхонасидан бошланиб, Ленин ва Самарқанд кўчалари оралиғида Туркман бозори томон ястаниб боради.

Шу оралиқда «Тошкент — тинчлик ва дўстлик шаҳри» монументи ҳам қад кўтаради. Монументга яқин жойда тўртта кучли фонтан қурилади. Фонтандан ўтилгач, монумент зинапоялари бошланади. Марказий майдончадан хиёбоннинг жанубий томонига қараб 2 та йўлка чўзилиб кетади. Улардан бирининг кенглиги 12 метр бўлса, иккинчисиники 4,5 метр бўлади.

Янги хиёбоннинг умумий узунлиги 470 метр, кенглиги эса юз метрни ташкил этиб, унда 75 кишига мўлжалланган ёзлик ҳамда қишлик кафе ҳам қурилади. Бундан ташқари, автомобиллар туриши учун алоҳида жой, газета-журнал, турли ширинликлар ва совуқ ичимликлар билан савдо қилувчи дўкончалар ҳам бўлади.

М. ЗАРИПОВ.

Тошкент трикотаж фабрикаси ўзининг алоҳида болалар боғчасига эга. Бу ерда ҳозир корхона ишчи ва хизматчиларининг 250 дан ортиқ ўғил-қизлари тарбияланмоқда.

Кичкинтойларнинг ҳар бир куни қувноқ ва мазмунли ўтади. Меҳрибон тарбиячилар улар атрофида парвона.

Суратда: кичкинтойлар сайрда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Мўйқалам соҳиби Ўзбекистон халқ рассоми Чингиз Аҳмаровнинг ижоди ҳаммага бирдек манзур бўлмоқда. Яқинда моҳир рассомга Ҳамза мукофоти берилди. Суратда: Чингиз Аҳмаров иш устида.

А. Палехов фотоси.

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

ҚУЛОҚ ИЧИДАГИ МУНЧОҚ

Болани нима қизиқтирмайди дерсиз? Бир парча пўстакдан тортиб, синиқ игнагача унинг эътиборидан четда қолмайди.

Мана, Олимбойни олиб кўринг. Нима бўлди-ю, у онасининг ташландиқ қутисини титкилаб ўтириб, бир шода мунчоққа кўзи тушди. Бола-да, шоша-пиша «топилмани» чўнтакка уриб, кўчага отилди. Ўртоқлари чиллак ўйнаш билан овора бўлиб унга қайрилиб ҳам қарашмади. Бу нарса Олимбойнинг иззат-нафсига тегди шекилли, аста чўнтагидан бояги мунчоқларни чиқарди.

— Қаердан олдинг, меникику! — деди болалардан бири Олимбойнинг қўлига ташланиб. — Бер буёққа!

Қисқаси, жанжал мунчоқдан бирининг Олимбой қулоғига кириб қолиши билан тугади. У ҳарқанча уринса ҳам чиқариб ололмади. Буёғи, бўлган воқеани ота-онасидан яшириб, бир-икки кун ичига ютиб юрди. Аммо оғриқ зўрайиб, ўнг қулоғи эшитмай қолди. Шундагина у воқеадан уйдагиларни бохабар қилди.

Бола умрбод гаранг юришга маҳкум этилгандек эди...

Орадан бир неча йиллар ўтди. Эндиликда Олимбой ували-жували, 20 набиранинг бобоси бўлиб қолди. Лекин мунчоқ айтарлик унга азоб бермасада, ўнг қулоғи ҳамон эшитмасди. Яқинда эски улфатлардан бири отани зиёфатга таклиф қилиб қолди. Бахтни қарангки, бу ўтиришда 1-шаҳар касалхонасининг хирурги Оқилхон Ғаниев билан суҳбатлашиб, ёшлигида бўлиб ўтган воқеани айтиб берди.

— Ҳали 70 йилдан бери шу азобдаман, денг, — деди хирург ҳайратланиб. — Эртага менга бир учрашинг.

— Операция қиласизми, ўғлим?

Отанинг ҳадиксираши беўрин бўлиб чиқди. Тажрибали шифокор тиғни ишга солмай туриб, мунчоқни олиб ташлади.

Сариоғоч районидаги «Коммунизм» колхозида истиқомат қилувчи иккикам саксонга кирган Олимбой ота Саидовнинг энди ўнг қулоғи ҳам яхши эшитяпти.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

«БАҲОР» ГАСТРОЛЛАРИ

«Баҳор» Давлат рақс ансамбли мамлакат бўйлаб қилган гастролидан қайтиб келди.

Тошкентлик санъаткорлар икки ойдан ортиқ давом этган бу гастролларида 22 шаҳарда ва ўнлаб қишлоқларда томошалар кўрсатишди. Айниқса Киев, Одесса, Чернигов, Симферополь шаҳарларида, Қримнинг гўзал жойларида кўрсатилган концертлар олқишлар билан қарши олинди.

Гастроль давомида ўзбек санъаткорлари ишчилар, дала меҳнаткашлари, зиёлилар, бадиий ҳаваскорлар ва ҳамкасабалари билан учрашувлар ўтказишди, суҳбатлар қуришди. Давлат мукофоти лауреати, СССР халқ артисти Мукаррама Турғунбоева ва унинг шогирдлари ўзбек рақсларини ўргатишди, программаларини янги номерлар билан бойитишди.

Икки бўлимдан иборат бўлган гастроль программасининг биринчи бўлимида миллий рақслар ижро этилди. Иккинчи бўлим программасига эса рус ва чет эл халқлари рақслари киритилган эди. Томошабинлар Тошкент санъаткорлари ижро этган миллий ва арабча, японча, ҳиндча рақсларни мароқ билан томоша қилишди. Хонандалар эса ўзбек ва тожик яллаларидан намуналар ижро этишди.

Ўзбек санъаткорларнинг мамлакатимиз шаҳарлари бўйлаб қилган бу гастроллари катта муваффақият билан ўтди.

Х. ЖАМОЛИДДИНОВ.

Боқи РАҲИМЗОДА

«АГАР»

Ҳамма ишларда ҳам эрур
нодаркор «Агар».
Ҳар гурунг давраларда эрур
ночор «Агар».
Раисдан сўрасанг:
— Бажарилар қачон пахта
плани!
— Суву дори-ю ҳаво бўлса
бисёр «Агар».
— Сув ноёб бўлса, нега бу сув
четга оқар!
— Ариқдан тошмаса оқмасди
бекор «Агар».
— Пахтангизни бўйлаб нега
ўрамиш ўтлар!
— Йўқолур келса дори мисли
фосфор «Агар».
— Пахтазорда пайдо бўпти
тортинак, куртлар!
— Ҳеч гап эмас бўлса дори
бемиқдор «Агар»,
Кошки пахта печак каби ўсса
беминнат,
Соз бўларди бу ишда илм келса
кор «Агар».
Ферма мудиридан сўрасанг:
— Чорвангиз ҳоли қалай
— Лавлагию жўхори келса такрор
«Агар».
— Айтинг қачон мўл бўлур сут,
ёғу жуну гўшт!
— Ўт ўзидан кўпайиб бўлса
тайёр «Агар».
— Нега мунча ориқ зотли,
гавмуш сигирлар!
— Иштаҳалари кошки қолсайди
зор «Агар».
— Нега бу йил товуқларнинг
тухуми кам!
— Кўпаяр донлаш ери бўлса
кўҳзор «Агар».
— Айтинг нега экинлар ўт босган
бу қадар!
— Офат келиб қурисайди ўт беор
«Агар».
Оталарнинг ор-номусин эслайлик
ишда.
«Агарсиз» иш келтирарми шарму
ор, магар!
У тамоми ҳамма ишда нодаркор
«Агар».
Ҳар гурунг давраларда келгай
ночор «Агар».
Истагим шу: икки ой иш қилсак
«агар»сиз.
Ишда Боқий зафар бўлғай
бисёр нақадар!

Тожикчадан таржима.

РАССОМ ТАБАССУМИ

— Хотинжон, турмуш қурганимизга ўн беш йил тўлганди, нима совға қилсам?

— Ичишни ташласангиз, шу катта совға...

— Ҳали шунақами!..

ОТА: — Аҳа, яна шунақа қиласанми?!

БОЛА: — Тўхтаб туринглар, мен ҳозир чиқаман..

СОТУВЧИ: — Жуда доно тўти, доим «гапинг бўлмағур, гапинг бўлмағур» деб туради.

ХАРИДОР: — Ўҳ-ҳў, айни биз боп экан, хотинимга совға қиламан...

А. Ҳолиқов чизган расмлар.

КЕЧИРАСИЗ, ГРАЖДАНИН БОЖАЛАР

(ҲАЖВИЯ)

● ● ●

Бақо Сафоевич хотини Лаълихон туфайли тортган азобларини тишини-тишига қўйиб, шунча ичига ютишга ҳаракат қилса ҳам бўлмади. Бир йилга борар-бормай чанги папирос тутунидек бурнидан чиқиб кетаверди. Ахири бўлмади. У ўпкасини тўлдириб, хотини устидан район халқ суди раисига арзга келди.

— Ўртоқ судья, илтимос қиламан. Бир иложини қилиб мени хотинимдан...

— Гражданин Сафоев, мени ўртоқ судья эмас, гражданин судья деб гапиришингизни талаб қиламан.

Суд раисининг изоҳидан кейин Бақо Сафоевич яна тилга кирди.

— Кечирасиз, гражданин судья. Сиздан ўтиниб сўрайман талоқ хатимни ол... олиб беринг. Ўлар бўл... бўлсам ўлиб бўлдим. Пи... пичоқ бориб су... суягимга қадалди. Йўқ десангиз шу бугуноқ ўзимни ўзим...

Бақо Сафоевич шундай деди-ю, бошини кафтлари орасига олиб, хўнграб юборди.

— Гражданин Сафоев, бу қанақаси? Ахир ёш бола эмассиз-ку! Нима, сиз арзга келганмисиз ёки азагами? Ўзингизни тутиб, бор гапни очиқроқ айтинг.

Суд раиси бир парда баланд овоз билан уни огоҳлантирган бўлди.

Кеч... кечирасиз. Мени ас... асабим шунақа бўшашиб кетган, — деди Сафоев ўзини аранг тутиб.

— Хўш, энди гапирингчи, хотинингиздан ажралишга асос бўладиган бирор далилингиз борми?

— Далил? — Сафоев худди уйқудан чўчиб уйғонган кишидек ўрнидан сакраб турди, — мана сизга далил, шу бугунги свежий далил, — у ўрта бармоғи билан сийрак қоши тепасидаги ёнғоқнинг ярим палласидек бўлиб шишиб чиққан дўнгчани кўрсатар экан, ўзини тутолмай кўзига яна ёш олди.

— Менинг айбим нима? Мана сиз ўзингиз айтинг, адолат курсисида ўтирибсиз. Айбим эркак бошим билан кир-чирини ювиб, дазмол уриб қўйганимми? Кирни чала ювибсан, халатимдан маъзава ҳиди келаяпти, деб эрта билан наҳорга ит кунини бошимга солди. Ўзи-ку кирни нима билан ювишни билмайди, тағин маъзава ҳидини ажратганига ўласан киши.

Тўғри, гражданин судья, мендан ҳам бироз айб ўтган. Ўша куни идорада йиғилишимиз бор эди. Шошилиб денг кирни чаларок ёйиб кетган эканман. Ахир иш бор жойда камчилик ҳам бўлади-да. Арзимаган нарсани тутиб олиб, шунчалик қилиш ҳам яхши бўлмаса керак. Бўлмаса эртанги нонуштадан тортиб. кечки овқатгача ҳаммаси менинг гарданимда.

Қўлини совуқ сувга ҳам урдирмайман. Ишдан атайлаб эртароқ чиқаманки, хотиндан гап эшитмай қўяқолай деб. Келаман-у, белимга фартукни тутиб, ўчоқ бошига югураман. Бир эркак ишласа, шунчалик ишлайди-да! Шунда ҳам нимагадир ёқмайман. Бугун овқатинг шўр деб дўқ қилса, эртасига тузини пас қилиб қўйибсан, деб уйни бошига кўтаради.

Бақо Сафоевич оғир тин олди-да, ғамгин овозда давом этди:

— Э, менинг бошимга тушган кун ҳеч кимнинг бошига тушмасин. Тунов куни ишга отланиб турсам, бугун эртароқ келинг, лағмон қиладиган кунингиз, деб қолди. Юрагим орзиқиб тушди. Нега десангиз, бир ҳафта бурун унга беланиб, шунча ҳаракат қилсам ҳам хамирни ёёлмай қийналган эдим. Лағмоннинг ҳар бир уграси арқоннинг йўғонлигидек бўлиб қолди. Ўша кунги супранинг тепасида ўтириб хўрлигим келгани эсимга тушса орзиқиб кетаман. Гапнинг очиғи, шу вақтгача хамир ёйишни билиб қўймаганим учун ўзимни-ўзим койидим. Шуни ўйлаб, ишдан қайтаётганимда магазиндан тайёрини ола келдим. Хамир олиб келганим йўқ, бошимга бир қоп ғалвани олиб келибман.

Нима гап, жоним, десам «хамир ўлгурни комплекти билан олмабсиз-ку», дейди. Ҳайрон бўлдим. Ҳеч замонда лағмоннинг ҳам комплекти бўладими? Энди эшитишим. Яна тоза қолоқдан олиб қолоққа солди. Комплекти қурғур нима экан, деб турсам у қийма шўрвасини айтаётган экан. Шу ҳам инсофданми, гражданин судья? Энди бир камим папкамга шўрва солиб...

Шу вақт стол устидаги телефон жиринглаб қолди. Суд раиси виқор билан трубкани олиб қулоғига тутди.

— Алло, ҳа мен, нима дейсиз, маликаи дилозор? Нима, ишдан эртароқ қайтинг, дейсизми, нима, овқатни эртароқ қилинг?

Суд раиси трубкага оғзини яқинроқ тутиб ялингансимон хотинига деди:

— Жон хотин, лоақал шу бугун ўзингиз бир амаллаб... ўзингиз яхшисиз-ку. Мени жиндек ишим... Бўлди-бўлди, тавба қилдик, жонидан... Нима, қозон-товоқ ювуқсиз қолибди? Энди хотинжон кеча ўзингиз кўрдингиз-ку, сал мазам бўлмай турувди. Хўп-хўп... ҳозир етиб бориб юваман.

Судья стол устидаги қоғоз-қуғузларини апил-тапил йиғиштириб ўрнидан турди:

— Кечирасиз, гражданин Сафоев, вақт тугади. Уйга эртароқ бориб, ҳалигидек. Ўзингиз тушунасиз-ку, — деди-да папкани тескари қўлтиқлаб, липиллаганича хонадан чиқиб кетди. Уни кузатиб ортда қолган Бақо Сафоевич бош иргади:

— Божа эканку, тағин ўртоқ судья десам жаҳли чиқади-я.

Вой шўрлик, божа-ей, деганча бақрайиб қолаверди у.

А. ШАЙХОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси, 10.00 — Шанба, нонуштадан сўнг (ўзбек тилида). 10.40 — Қаттиқ ёнғоқ (кинокомедия, рус тилида).

12.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатишлар программаси, 17.00 — Теленгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 17.10 — Қувноқ минутлар (болалар учун), 17.40 — Сибирь билан учрашув («Ленинизм» программаси), 18.40 — Студентлик — олтин даврим («Ёшлик» студияси), 19.30 — Теленгиликлар, 19.45 — Уйғур ансамблининг концерти, 20.25 — Кўрсатишлар программаси.

20.30 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.15 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.30 — Шанба, нонуштадан сўнг (такрорий эшиттириш), 21.10 — Эрта тонг (бадиий фильм), 22.45 — Халқ талантлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.30 дан — Душанба кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — Ленин орденли СССР Давлат академик Катта театри гастроллари — 14/XII да Бир актли балетлар кечаси, 15/XII да кундуз Пиковая дама, кечқурун Жизель.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/XII да Сўнгги қурбон, 15/XII да кундуз Бўрон қуши, кечқурун Мудҳиш айбнома.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/XII да Гули сиёҳ, 15/XII да кундуз ва кечқурун Фарғона тонг отгунча.

КИНО

Ҳаводаги саргузаштлар (1 ва 2-серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Трембита — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бела устида момақалдироқ — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Панча Вильинннг содиқ солдати — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Менинг ҳаётимсан (1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Тилла зирак (1 ва 2-серия) — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БИРЛАШГАН НАШРИЁТИГА

малакали база мудири ва ҳисобчи-бухгалтер

КЕРАК

Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

15 декабрда

7—10 синф мактаб ўқувчилари учун музикали лекторий абонементи № 2

ИККИНЧИ КОНЦЕРТ-ЛЕКЦИЯ

«Мусиқий қиссалар тарихни сўзлайди».

Лектор — Содир ВОҲИДОВ.

М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармониясининг Тўхтасин Жалилов номли Ўзбек халқ чолғу оркестри ва хор капелласи қатнашади.

Концерт-лекция кундуз соат 2 да бошланади.

Абонементлардан ташқари билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 12 дан сотилади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚУРИЛИШ МИНИСТРЛИГИ 6-ҚУРИЛИШ ТРЕСТИНИНГ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛГАН 3-КЎЧМА КОЛОННАСИГА

дурадгорлар, ғишт терувчилар, монтажчилар, арматурачилар, сувоқчилар, бўёқчилар, автокранчилар, газ-электр пайвандчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи ишбай-мукофот тариқасида, иш кўчма характерли бўлганлиги учун 30% қўшимча тўланади.

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Ўрта Чирчиқ райони, Авангард посёлкаси, кадрлар бўлими (17-автобуснинг сўнгги бекати).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 09004. ИНДЕКС — 6469. № 1980.